

Τὸν γνώρισα μιὰ νύχτα ὀχτωβριανή, — θερμὴ καὶ ἡρεμῇ.

Στὴ βεράντα, μὲ τὶς ψάθινες καρέκλες, τὰ βιχύ, τὰ γλυκὰ καὶ τοὺς καφέδες, ἡ ὥρα περνοῦσε βουβή. Ὁ καθέννας βυθισμένος, στὴ δική του σκέψη. Οἱ κυρίες μὲ τὴν ταραγμένη φαντασία, καὶ τ' ἄρρωστα νεῦρα, καταδεχόνταν νὰ καπνίσουν κατὰ διαλείμματα, καὶ κανένα μυρωμένο σιγαρέττο, ποῦ οἱ κύριοι — πὺ ἀρρωστοὶ αὐτοὶ — τοὺς προσφέρανε ἀφηρημένοι.

Μπροστὰ μας ὁ διάδρομος τοῦ ἤπου, σιγουρισμένος καὶ πλατύς. Τὰ ψηλόκορφα πλατάνια τὸν γεφύρωναν σχεδόν, καὶ τὸν ἔκαμναν νὰ σβύνη παρὰ κάτω μὲς τὸ μισοσκόταδο. Οἱ γύρω γιασεμίες, ὅλο καὶ αὐξάνανε, τὴν ἡδονικὴν ἐξάντληση, ποῦ εἶχε κυριέψει ψυχῆς καὶ ἀντικείμενα. Κι' ὅταν φάνηκε — κάτω ἀπ' τὰ πλατάνια — νᾶρχεται μὲ τὸ μοιραῖο βῆμα του — ὁλοσπρόγγυλος — βαρὺς — ἀργός, μιὰ Κυρία — ἡ ὑστερικὴ Κυρία — φώναξε χαρούμενη :

— *Ce cher Prince !*

Ὡσαμε τριανταπέντε χρόνων. Ξυρισμένος. Λίγο γυρτός. Παχύς. Φοροῦσε σμόκιν. Γιλέκο ἄσπρο βελουδένιο. Πονκάμισο, γιακάς, καὶ μανικέτια, ὅλα μαλακά, ἀπὸ κρὲμ μετάξι. Δίχως καπέλλο. Ἀσπυρο παρουνισαστικό. Ὅλ' αὐτά, κ' ἓνα μπλὲ μονόκλ στριμωγμένο στὸ ἄριστερό του μάγουλο, τοῦδιναν μιὰν ἔκφραση, ποῦ σοῦλεγε, πῶς : — Εἶμαι κάποιος. Ὅχι τυχαῖος σνόμπ !

Μὰ ποῖος νᾶταν ; Τὴ στιγμὴ ποῦ μοῦ τὸν σύστηναν, δὲν ἀντελήφθηκα — ἕχτος ἀπὸ τὸν τίτλο τὸν πριγκηπικό — τὸ ὄνομα του. Τὰ γαλλικὰ τὰ μιλοῦσε τέλεια. Ὡστόσο Γάλλος δὲν φαίνονταν.

Σὲ λίγο ἄρχισε νὰ δρᾷ. — Μὲ μεγάλην ἄνεση, μιλοῦσε, κομπλεμεντάριζε — εὐφυλογοῦσε. Κ' ἡ χειρονομία του χαριτωμένη. Ἀργὴ ὥστόσο. Μοιραῖα. Ὁ Πρίγκηψ ἔκαμνε ἐντύπωση. Ἦταν γραφικός. Μιλοῦσε μὲ τὴ βεβαιότητα τοῦ ἀνθρώπου, ποῦ εἶν' ἐνήμερος, σὲ ὅλα τὰ ζητήματα. Τίποτα δὲν ἄφινε νὰ τοῦ ξεφύγει. Οὔτε ἡ ἡμερομηνία τοῦ προσεχοῦς χοροῦ, — οὔτε ἡ καλλίτερη μάρκα αὐτοκινήτου, ποῦφερε τὸ τάδε σπίτι, — οὔτε τὸ «*Mercure de France*» ποῦ τώρα τελευταῖα ξέπεσε, καὶ δὲ μᾶς λέει πειᾷ τίποτα καινούριο — οὔτε τὸ παρελθὸν τοῦ τάδε ὑπουργοῦ ποῦ γλεντούσανε μαζὺ στὴ Βιέννη, τὸν περασμένο χρόνο — οὔτε ἡ σαντέζα ποῦ σφυρίχτηκε χτὲς βράδυ στὸ «*Casino de Paris*» — οὔτε ἡ ὑπρέτρια ποῦ ἐδιώξε ἀπὸ τὸ σπίτι του ὁ Χιώτης ὁ Γιατρός, ἐπειδὴ τοῦ ἔκλεβε τὴ ζάχαρη.....

Ὅλοι τὸν ἀκούγανε προσεκτικά. Οἱ σοφὲς καὶ κουρασμένες μάσκες — σὰν παιδιὰ ποῦ ξαφνικὰ θὰ βρίσκανε μπροστὰ τους, ἓνα σωρὸ γοητευτικὰ παιγνίδια — μ' ἔκφραστικὲς γκριμάτσες ἐκδηλώνανε τὴν εὐχαρίστηση τους. Τὰ μεγάλα τὰ παιδιὰ ! Μὲ τὶς ὁλόπικρες ψυχῆς ! Μὲ τὶ ἀφέλεια ἀδράχχαν τὴ χαρὰ, γιὰ νὰ ξεχάσουν μιὰ στιγμὴ, ὅταν τοὺς τὴν ἐπρόσφεραν ἔστω καὶ τυχαῖες ἀφορμές. Τ' ἄρρωστα, τὰ μεγάλα τὰ παιδιὰ !

Ἐκεῖνος ποῦ τὰ γνώριζε τόσο καλά, κ' ἔβλεπε μέσα τους τόσο

βαθειά με τὸ πονηρὸ τοῦ μάτι τὸ πολύξερο, χαιρόντανε κι' αὐτός, χαμογελοῦσε, κι' ὅλο ἔλεγε θριαμβικά.

Ὡστόσο, ἀπ' τὴν ἄκρη τῆς βεράντας, ἡ ὑστερική Κυρία, φώναξε ἀνυπόμονη:

— Εἰσαι πολὺ μονότονος, ἀπόψε, Πρίγκηψ!

Γύρισα καὶ τὴν κύταξα. Καθόνταν ἀπόμερα σὲ μιὰ πολτρόνα, καὶ μυρίζονταν μιὰ πελώρια μανόλια — μὲ τὰ σάρκινα πέταλα καὶ τὴ βαρεῖά μυρωδιά. Ἡ χλωμὴ μορφὴ φαινόταν κουρασμένη, θλιβερή, ἀποροφημένη, περισσότερο ἀπὸ ποτέ. Καὶ τὰ ὑπερβολικὰ μεγάλα, γαλανά της μάτια, μιλοῦσαν πάλι, γιὰ κάποιες νέες ἀνησυχίες....

Ὡστόσο ὁ Πρίγκηψ στὸ ἄκουσμα τῆς σβραχνῆς φωνῆς, σηκώθηκε. Πρόθυμος. Γελαστός. Ἰπποτικός.

— Ἀ! Κατάλαβα, ἀγαπητὴ Κυρία! ἀπήντησε μὲ τὴ φωνή του, τὴ βαθειά καὶ ὑποβλητική. Κι' ἀφοῦ ἔκαμε μιὰν ὑπερβολικὴν ὑπόκληση — ὅπου ὑπῆρχε περισσὴ εἰρωνία — λίγο σκυφτός, ἄρχισε ν' ἀπαγγέλλη — μ' ἓνα τόνο λυρικὸ τρεμάμενο — στίχους τοῦ Μυσσέ καὶ τοῦ Λαμαρτίνου.

Ὅταν τέλειωσε, τὰ χειροκροτήματα, ταράξαν τὴν ὁμορφὴ γαλήνη, τῆς Αἰγυπτιακῆς νύχτας. Μὰ σὰν κάποιος ποῦ τὰ εὑρίσκει φυσικὰ καὶ δικαιολογημένα, ὁ Πρίγκηψ, ξανακάθησε στὴ θέση του, σιωπηλός, χαμογελάμενος, ἐνῶ μ' ἓνα ἄσπιλο μαντήλι, σφουγγίζε τὸ μέτωπό του τὸ ψηλόγερο. Τότες τὸ μονόκλ γλῦστρισε ὑγρό. Καὶ στὸ φῶς τοῦ ἠλεκτρικοῦ φάνηκε, πῶς τὸ ἀριστερό του μάτι ἦτανε χαμένο. Τὸ βλέφαρο ἔφευγε βαρὺ καὶ ἄτονο. Καὶ τὸ σκέπασμα ὁλόκληρο. Στὴ στιγμὴ — γιατί, δὲ ξέρω — ἔνοιωσα πῶς ἐκεῖνος ὁ πελώριος κορμός, ἔκρυβε μέσα του μυστήριο....

*
* *

Σὲ μερικὲς βδομάδες γνωρίζομαστε καλὰ. Δὲν θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ πῇ πῶς εἴμαστε καὶ φίλοι. Φίλους δὲν ἦταν δυνατό νὰ ἔχη ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ὁ τόσο θελκτικός, μὰ καὶ τόσο ἐπικίνδυνος.

— Τοῦρκος Πρίγκηψ, ἀπ' τὴν Πόλη. Ἀπὸ τὴ μητέρα του Αἰγύπτιος. Τὸν εἶχαν στείλει στὸ Παρίσι, νέο, νὰ σπουδάσῃ. Φρόντισε νὰ κάμῃ τὶς μελέτες του, στ' ἀριστοκρατικὰ σαλόνια, τὰ μεγάλα καμπαρέ, καὶ τὰ πλέον καταχθόνια ὑπόγεια καὶ καταγώγεια....

Στὰ διάφορ' αὐτὰ στρώματα,—τὰ τὸσον ὅμοια κι' ἀνόμοια — εἶχε ὑφανθῇ, ἡ θολὴ ψυχὴ του. Μιὰ πολὺπλοκὴ ψυχὴ. Ποῦ κρατοῦσε κάτι ἀπὸ παιδιὰτικὴ ἀφέλεια, καὶ ἀπάχικὴ ἀλυσθησιά, — ἀπὸ ρωμαντικὴ αἰσθηματικότητα καὶ κυνικὴ θηριωδία. Τρυφερός καὶ ἀμείλικτος — εὐγενὴς καὶ βίανανσος — πιστὸς καὶ ἄστατος, ἄλλαζε στάση καὶ προσωπεῖα, σύμφωνα μὲ τὴν περίστασι καὶ τὸ περιβάλλον, μὲ μιὰ μοναδικὴ τέχνη κ' εὐκολία, σὲ σημεῖο τέτοιο, ποῦ μπορεῖ νὰ προξενοῦσε, τρόμο, οἶχτο, ἢ συμπάθεια, μὰ ποτὲς ἀποστροφή. Γιατ' ἦτανε μιὰ φύσις « raffinée ». Ὅ τι ἔκανε — καλὸ ἢ κακὸ — τῷκανε πάντα μὲ λεπτότητα.

Κι' ὅταν φοροῦσε φράκο, καὶ συγκινοῦσε τὶς αἰσθηματικὲς

κυρίες με την απαγγελία του, — κι' όταν κόκκινο μαντήλι στο λαιμό κ' ἔπινε με πόρνες στην ταβέρνα. Κι' όταν ἐκμεταλλευόντανε μιὰ γριά τουρίστα, ποῦχε μαγευθῇ μαζί του, ἐπειδὴ τὸν εἶχε δῆ νὰ ξε-
νυχᾷ, αὐθόρμητα κι' εἰλικρινά, στὸ προσκεφάλι μιᾶς κόρης ἐτοι-
μοθάνατης. Κι' όταν διωργάνωνε γιορτές, γιὰ τοὺς φτωχοὺς πρό-
σφυγες Ἑβραιορῳσσοὺς, καὶ γινόταν καμποτῖνος, κι' ἔχόρευε «ras
d'ours» γιὰ νὰ μαζεύσῃ κάτι περισσότερο, γιὰ τοὺς προστατευο-
μένους του. Κι' όταν ρχότανε νὰ σοῦ ζητήσῃ ἓνα τάληρο — πού δὲν
σοῦ ἦταν δυνατό νὰ ἀρνηθῇς — γιὰ νὰ πληρώσῃ τὸ ἀμάξι του. Κι'
ὅταν, ὕστερ' ἀπ' τὸ χορὸ ὅπου ξόδεψε, πεντακόσια φράγκα γιὰ
λουλούδια καὶ σαμπάνια, πήγαινε στὴ λέσχη, μετὴν ἐλπίδα νὰ κερ-
δίσῃ μερικὰ τάληρα, κυττώντας τὰ χαρτιά τοῦ διπλανοῦ του. Κι' ὅταν
σῆκωνε ἀπ' τὸ δρόμο, πατρικά, μετ' ἀπειρη στοργή, ἓνα χαμίني πού
πάτησε τὸ αὐτοκίνητό του. Κι' ὅταν ἔκλεβε τὸ περιλαίμιο τῆς ἀδερ-
φῆς του, πού συνώδευε στὴν ὄπερα, κ' ἐνοχοποιούσε τὸ λακὲ τους...
ἦτανε ὁ ἴδιος ἀνθρώπος πού ἔχει μέσα του, ἔμφυτη τὴ χάρη, τὴν
εὐγένεια, ἐκείνη τὴν ἀνεση στοὺς τρόπους, καὶ τὴ φυσικότητα στὴ
στάση, πού μαγεύουν. Ποτές δὲ ξέπεφτε.

*
* *

Στοὺς κοσμικοὺς κύκλους, ἦταν περιζήτητος. Οἱ κυρίες νόμιζαν
πὼς μιὰ γιορτὴ θὰ εἶχεν ἀποτύχει, ἂν δὲν συμπλήρωνε, ὁ Πρίγκιψ,
μετὴν παράξενη μορφὴ του, τὴ σκηνοθεσία. Ἀλλὰ ἡ γοητεία
του, μόνο συνολικά εἶχεν ἐπιδράσῃ. Κανένας δὲν τοῦ γινώριζε, ξε-
χωριστά, κάποια σοβαρὴ ἐπιτυχία. Οἱ Κυρίες, κοντὰ στὸ αἶσθημα,
τῆς συμπαθείας, πού ἔνοιωθαν γι' αὐτόν, αἰσθανόντανε ἐπίσης, καὶ
κάτι ἄλλο, πού τοὺς σταματοῦσε κάθε ἐπιθυμία, προσωπικοῦ συν-
δέσμου. Ἴσως νᾶταν ἀφορμή, τὸ ψυχολογικὸ του πρόβλημα, τὸ
γιομάτο μεταπτώσεις κι' ἀντιθέσεις. Ἐγώ, μᾶλλον, θὰ ἐνόμιζα πὼς
αἰτία, ἦταν ἡ σωματικὴ κατασκευὴ του. Τ' ὀλοστρογγυλό, παχύ, κορ-
μί, ἀνυπόφορο, συνήθως, στὶς ιδιότροπες καὶ ἄρρωστες ψυχές, πού
τὸν ἐκύκλωναν. Ὅπωςδὴποτε, ἐκεῖνο πού μᾶς ἐνδιαφέρει, εἶναι ὅτι
ὁ Πρίγκιψ, σοβαρά, ὅπως κατὰ βάθος ἐπιθυμοῦσε, δὲν ἀγαπή-
θηκε ποτές. Κι' ὅμως, εἶχε πολὺ αἰσθαντικὴ ψυχὴ. Καὶ τὸ φόντο
τῆς ρωμαντικό. Συχνὰ ἀγάπησε. Πάντα παρανοήθηκε. Καὶ ὑπέ-
φερε γι' αὐτό.

Τοὺς τελευταίους μῆνες, εἶχε σφοδρὰ ἐρωτευθῇ, μιὰ Ρωσίδα
ἀριστοκράτισσα, συνοδευμένη ἀπ' τὸν ἄντρα της, πρῶν ἀξιωματικὸ
τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς, ἄρρωστον ἐπικίνδυνα. Ἡ Κυρία, φυ-
σικά εἶχεν ἐρωμένο. Ἐνα νέο βαρῶνο Γερμανό, — ἀπ' αὐτοὺς πού
ἔχουν γεννηθεῖ κι' ἀνατραφεῖ στὴ Ρωσσία, — αἰσθηματικὸ κι' ἀδύ-
νατο παιδί, — τὴν τελειότερη βαριεστισμένη ἔκφραση, πού γνώρισα
ὥσαυτε τώρα. Λίγοι, ἀντελήφθησαν τὸν ἔρωτα τοῦ Πρίγκιπος.
Ἦταν ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους, πού κάτω ἀπὸ ἀργὰ κινήματα, κ' εἰ-
ρωνικὴν ἔκφραση, κρύβουν ἓνα πάθος βίαιο. Ἀπὸ τοὺς πρώτους,
ἡ Κυρία, βέβαια τὸ ἀντελήφθηκε. Καὶ μ' ἓνα αἶσθημα ἱκανοποιή-
σεως, στὸ βάθος. Ἐν τούτοις δὲν τοῦ ἐπέτρεψε νὰ πλησιάσει, παρὰ

μόνο, ὅσαμ' ἓνα σημεῖο ὁρισμένο. Καὶ γιὰ ὅτι τὸν χρειάζονταν: Γιὰ δημόσια ἐπίδειξη—γιὰ χειροφίλημα—γιὰ ὑποκλίσεις, κομπλιμέντα, ἀνοιγμα σαμπάνιας—γιὰ ταγκό... Ἐν τῷ μεταξύ ἡ ἀπογοήτευση, κ' ἡ πίκρα, πλημμύριζαν τὴ ψυχὴ τοῦ Πρίγκιπος.

Ἐν' ἀπόγευμα, στὴ ταράτσα, τοῦ «Al-Hayat-Hotel» στὸ Χελουάν, ἀκούγαμε μουσικὴ, πέρνοντας τσάϊ. Στὸ διπλὰνὸ τραπέζι βρισκόταν ὁ Γερμανὸς βαρῶνος, καὶ ἡ Ρωσσις Κυρία. Σὲ λίγο φάνηκε ὁ φίλος μας. Ἡ ὑστερικὴ κυρία, μοῦ ψιθύρισε: —«Τραγικὸς εἶναι ὁ Πρίγκιψ σήμερα!»

Ἄμα τὸν εἶδε ἡ Κυρία, τὸν φώναξε. Τοῦ ἔδωσε τὸ χέρι. Τῆς τὸ φίλησε, ὅπως, μόνο αὐτὸς εἴξερε νὰ τὸ φιλῇ. Καὶ ἀφοῦ μᾶς χαιρέτισε μὲ τὸ κεφάλι, κάθισε κοντά τους. Σὰν πάντα. Ἄφρογος. Μὰ λιγομίλητος. Ἐνῶσω ἔπαιζεν ἡ μουσικὴ, σιωπηλὸς καὶ ἀποροφημένος, κύταξε πέρα, μακριά, τὴν ξανθοκόκκινη ἀντανύγεια τῆς ἐοήμου—ποῦν γιαλοκοποῦσε κι' ἀνατρίχιαζε μὲς τὸ δειλινό. Ἡ Κυρία, παίζοντας μὲ τὰ δακτυλίδια τῆς, χαμογελοῦσε ἀπροσδιόριστα. Ὁ συνοδὸς τῆς, φαίνονταν ἐνωχλημένος. Λὲς κι' ὅλη του ἡ προσοχή, εἶχε συγκεντρωθῇ στὸ λίγο γλωμὸ βίσκου, ποῦχε ἀπομείνει μέσα στὸ ποτήρι του... Τὰ λεπτὰ περνοῦσαν, καὶ ἡ δυσφορία ἄρχισε νὰ τοὺς πλακώνει. Ὡστόσο, σηκώθηκε ὁ Πρίγκιψ. Ἡ Κυρία δῆθεν ξαφνισμένη τὸν ἀρώτησε:

— Vous vous en allez, déjà, Prince?

— Oui Madame!

— Sitôt?

— Veuillez me le permettre, Madame... je trouve que la solitude à trois, c'est... énorme!

Ὅταν τὸν ξανάειδα, τὸ ἴδιο βράδυ, τοῦσφιξα τὸ χέρι, μὲ μιὰν ἀσυνείδηστη συμπάθεια.

*
* *

Κάμποσες μέρες, δὲν φαινόταν πονθενά. Ἀρχίσαμε ν' ἀνησυχοῦμε. Ὅταν ἓνα πρωὶ μάθαμε πὼς ἔφυγε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, τὴ μέρα, ποὺ μιὰ γοιὰ, Αἰγυπτία Πρίγκιπέσσα, συγγενὴς του, πέθαινε δηλητηριασμένη...

Λυπηθήκαμε τὸ χάσιμο τῆς συντροφιάς του. Τὸν ἀναθυμηθήκαμε συχνά.

Νά ποῦ σήμερα, κ' ἐγὼ τὸν νοσταλγῶ. Ἡ ζωὴ του ἦταν ἓνα ὁραῖο αἶνιγμα. Ἡ ψυχὴ του, ἓνα θελκτικὸ μυστήριο. Κ' ἦταν ὁ ἴδιος, μιὰ ὄψη, ἐνὸς κόσμου, ὅπου ζήσαμε τόσον καιρό, πολύμορφα, παρᾶξενά, συγκινημένα, σ' ἓναν ἀνήσυχον ρυθμό, ποῦ ξαφνικὰ σταμάτησε ἡ ἀνεπιτοαραχή...

Ἀγαπημένα πρόσωπα! — Θανμάσιες ψυχές! — Ἀδερφοί μου! Ποῦ νᾶστε;